

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Verkiezingsdagboek

Voerman, J.; Zandbergen, F.

Citation

Voerman, J., & Zandbergen, F. (1989). Verkiezingsdagboek. *Bestuurskundige Berichten*, 4(4), 4-6.

Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233235>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233235>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

VERKIEZINGSDAGBOEK

De verkiezingen zijn voorbij, de formatie is begonnen en daarmee ook het grote zwijgen. De BB gaat even terug naar voor de verkiezingen, toen alle partijen nog duidelijk konden zeggen waar ze voor stonden en nog niet manoeuvreerden tussen mitsen en maren. Redacteur Joost Voerman volgde, enkele dagen, de verkiezingscampagne van het CDA in de provincie Gelderland.

JOOST VOERMAN

Gedurende de laatste veertien dagen van de verkiezingsstrijd, kon ik het Gelderse campagne-team volgen, dat afwisselend bestond uit:

- Ad Lansink: Milieu-, volksgezondheids- en OV-kaartspecialist (groot bestrijder van dit fenomeen), tevens is hij lid van het fractiebestuur en beoogd minister op WVC of VROM. Nummer 13 op de kandidatenlijst.
- Willem Mateman: Specialist op het gebied van het binnenlands bestuur (o.a. de burgemeesters-benoemingen) en buitenlandse handel. Nummer 27.
- Gerard van Leijenhorst: Onderwijsspecialist. Nummer 32.
- Haty Tegelaar: Specialist op het gebied van verkeer en vervoer. Nummer 50.

Dit werd gezelschap verder aangevuld met Provinciale en Gemeentelijke politici.

ZATERDAG 26 AUGUSTUS Betuwe-Beurs in Tiel

Bij aankomst op de Betuwe-Beurs in Tiel zijn de daar aanwezige CDA-bobo's in rep en roer, want Lubbers komt op bezoek. Er wordt een programma'tje in elkaar gezet; eerst moet hij sjoelen, want dat heeft Voorhoeve ook gedaan toen hij de beurs bezocht, vervolgens moet hij de CDA-stand bezoeken en tenslotte naar een stand over het milieu.

Ook de bezoekers van de beurs krijgen in de gaten wat er gaande is en er ontstaat een run op de buttons "Verder met Lubbers".

Als Lubbers om 15.40 arriveert, doorloopt hij in sneltreinvaart het programma en laat menig bezoeker verbijsterd achter, zo ook het meisje dat lootjes aan hem heeft verkocht: "Ze geloven me niet op school, als ik dit vertel, ze geloven me niet!!!"

MAANDAG 28 AUGUSTUS landelijke CDA-bijeenkomst in Hengelo (ov)

Tot vandaag heeft Lubbers zich buiten de campagne gehouden en heeft zich vooral opgeworpen als de premier, die het te druk heeft met het land besturen, maar daar komt in Hengelo verandering in. Op verzoek van de campagneleiding opent hij het vuur op de PvdA

en de VVD.

Eerst is echter het woord aan fractievoorzitter De Vries, die op de voor hem bekende wijze uithaalt naar de PvdA: "Kandidaat-premier Kok vindt een ministerraadsvergadering over de begroting geen goed excuus voor de lijsttrekker van het CDA om niet aanwezig te zijn bij allerlei bijeenkomsten. Zou dat komen omdat de PvdA het opstellen van een begroting altijd al een bijzaak heeft gevonden?"

Lubbers pakt het subtieler aan. Het CDA wil en geen belastingverhoging en geen verdere belastingverlaging. Het eerste wil de PvdA, het tweede de VVD. Lubbers eerst over de PvdA: "Ik heb de wil en de moed niet om de belastingverlaging in de waagschaal te leggen. Ik heb de moed en de wil niet om met een programma te komen dat volgend jaar leidt tot lastenverzwaring. Dat is buitengewoon riskant en voor je het weet gaat het fundament weer eroderen."

Vervolgens tot de VVD. "Het kan toch niet zo zijn: alleen maar meer van hetzelfde, en geen oog te hebben voor de toekomst. Is het verstandig 3 of 3,5 miljard belastingverlichting in het vooruitzicht te stellen als die moet worden opgebracht door te rommelen met de beleidsmatige koppeling? Is het verstandig daarvoor nog eens 800 miljoen extra te bezuinigen op volkshuisvesting, 500 miljoen op onderwijs en een half miljardje op ontwikkelingssamenwerking. Moet dat echt voor belastingverlaging? Het is wel aardig, maar is het ook verstandig?"

Aan het einde van zijn speech -waarbij je de idee krijgt van een vader die zijn kinderen uitlegt hoe de grote, boze wereld in elkaar zit- werpt Lubbers zich weer op als de staatsman, die boven de partijen staat: "Dit is politiek, ik maak deze keuze, maar niemand heeft de wijsheid in pacht, ook het CDA niet. Daarom zullen we na de verkiezingen bij elkaar moeten gaan zitten en de waardevolle elementen van andere partijprogramma's erbij moeten betrekken."

De toon is anders die het CDA nu aanslaat. Ook de namen van de PvdA en de VVD worden genoemd, de campagne lijkt nu echt begonnen.

ZATERDAG 2 SEPTEMBER nationale canvassdag

to canvass = werven, beperken. Canvassen is een uit Amerika overgewaaid fenomeen, dat in Nederland werd geïntroduceerd door de PvdA, die met rode rozen de kiezers benaderde om PvdA te gaan stemmen.

Deze campagne-activiteit is inmiddels overgenomen door elke, zichzelf respecterende, partij. Het komt erop neer dat men langs de huizen gaat, aanbelt en de mensen binnen de kortste keren overspoelt met vrouwen-

jongeren- en ouderenfolders, stickers, balonnen, petjes, koekjes, chocolaatjes en wat al niet meer zij.

Dit onder aanmoedigende opmerkingen als: "U gaat woensdag toch wel stemmen! En toch wel op de goede partij!"

Voor het Gelderse CDA-campagne-team is Angerlo, een CDA-bolwerk in de buurt van Arnhem het werkterrein. Onder leiding van staatssecretaris van Sociale Zaken, L. de Graaf, worden de straten afgestroopt. De staatssecretaris zit echter binnen de kortste keren bij enkele CDA-leden op de koffie.

De reacties zijn over het algemeen tamelijk mat, er is echter één vrouw die niets wil aannemen van het CDA (behalve de koekjes en chocolaatjes natuurlijk), zij is namelijk van mening dat er maar één "recht(s?)schapen persoon" in de politiek is en dat is Joris Voorhoeve.

MAANDAG 4 SEPTEMBER telefonade bij "De Gelderlander"

Naast canvassen in Westervoort is de telefonade bij het Nijmeegse ochtendblad De Gelderlander het belangrijkste agendapunt voor deze dag.

Het CDA is de vijfde en laatste in een reeks van belavonden, die De Gelderlander organiseerde in het kader van de verkiezingen op 6

's Morgens plaatste De Gelderlander de volgende oproep

Enkele kamerleden aan de telefoon tijdens de telefonade

september. Groen Links, VVD, PvdA en D'66 zijn al op bezoek geweest.

Bij De Gelderlander genieten ze nog na van de vrolijke taferelen die zich voordeden toen vooraanstaande Groen Linkers niet met de lezers, maar onderling in debat raakten over wat er nu precies in hun program stond. Waren ze vóór of tegen het voetbalpasje of het inkrimpen van de veestapel? Stemmentrekker Maarten van Poelgeest tegen een bellende veehouder: "Sorry meneer, maar zo nauwkeurig heb ik het programma nog niet doorgenomen."

Toen de VVD langs was geweest stond de volgende ochtend, op de voorpagina een oproep van een beller aan het 32-jarige kamerlid Linschoten om eerst maar eens in militaire dienst te gaan, "Anders word je net zo'n flumm als Wiegel."

Vanavond bellen met het CDA

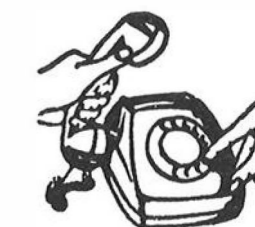
CDA-bewindslieden, Kamerleden en andere politici zijn vanavond op bezoek bij de redactie van De Gelderlander, om daar lezers telefonisch te woord te staan. Tussen 17.30 en 19.30 uur zullen de CDA-ers met zijn zestien aan de telefoon zitten.

Bellers die vragen willen stellen, problemen willen aankaarten of in discussie gaan, kunnen een van de vol-

gende politici aan de andere kant van de lijn verwachten:

De demissionaire bewindslieden Gerrit Braks van Landbouw, Onno Ruding van Financiën en Jan van Houwelingen van Defensie, de CDA-Kamerleden Wim Mateman, Ad Lansink, Atie Tegelaar-Boonacker, Gerard van Leyenhorst, Gerrit Gerritse, Froukje Laning-Boersma en Ada

Baas-Jansen en de politici Karla Peys, Klaasje Eisers-Timmerman, Jan de Graaf, Ger Koffeman, Frank Kerckhaert

Vanaf 17.30 staat de telefoon rood gloeiend. De mensen bellen voornamelijk over individuele problemen, zoals huursubsidie, belastingen en melkquota.

Mateman steelt de show, hij weet losjes de mensen te woord te staan en schakelt moeiteloos over op het dialect. Hij weet zelfs twee bellers over te halen om lid te worden van het CDA.

DINSDAG 5 SEPTEMBER werkbezoek aan het land van Maas en Waal

Er heerst een ontspannen sfeer binnen de karavaan; het verhaal in De Gelderlander is positief ("En dat voor zo'n rooie krant!") en de finish is in zicht. Er wordt dan ook heel wat afgekleet en geroddeld. Zo wordt er smakelijk gelachen om Ruding die zich, tijdens het canvassen in Doetinchem, de uitspraak: "Zo kom ik ook eens onder de mensen!", liet ontvallen.

Ook worden de laatste moppen uitgewisseld: "Weet je waarom ze in Polen politiek al heel wat verder zijn dan in Nederland? Omdat ze er daar al achter zijn dat je een oud-vakbondsmansman geen premier moet maken."

Maar er is ook ergernis. De Gelderse kandidaten zijn namelijk van mening dat de cam-

pagne-leiding zich teveel concentreert op de grote steden, waar naar hun mening toch geen winst valt te behalen. Een stelling die wordt bevestigd als we kijken naar de verkiezingsuitslag van bijvoorbeeld Nijmegen (een teruggang van 28,6% naar 27,5%).

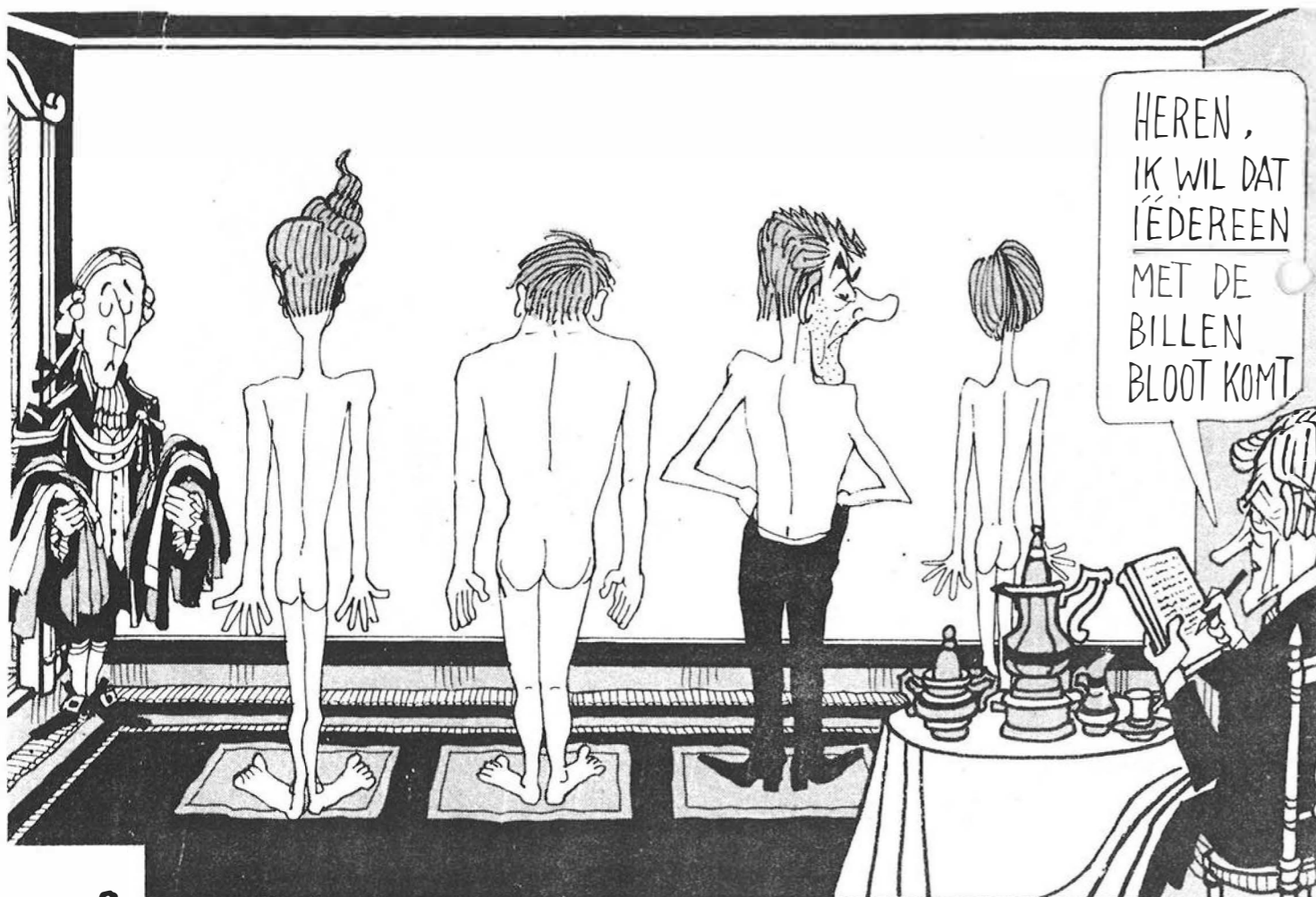
Het werkbezoek gaat voornamelijk over de problematiek van de slechte bereikbaarheid van het land van Maas en Waal.

's Avonds gaat de tocht naar Nijmegen, waar een Frans-Indisch buffet (!) klaar staat, om op ontspannen wijze de campagne af te sluiten. Aanwezig zijn ook minister Jan de Koning en staatssecretaris Berend-Jan van Voorst tot Voorst, die een kort toespraakje houden alvorens er gezamenlijk naar het grote TV-debat wordt gekeken. Als Lubbers de naam noemt van de Nijmeegse kandidaat Ad Lansink gaat er een groot gejuich op.

DONDERDAG 7 SEPTEMBER de balans

- * Afgang VVD dramatisch
- * Verlies PvdA pijnlijk
- * Winst D'66 verrassend
- * Winnaar Lubbers kan blijven regeren ■

De verkiezingen zijn voorbij, de formatie kan beginnen

NIET ZONDER ENIGE TEVREDENHEID

heb ik de recente wijzigingen in de Leidse bestuurskundige wereld waargenomen. Over twee van die veranderingen wil ik met U van gedachten wisselen: de aanstelling van maar liefst drie nieuwe hoogleraren en de verhuizing van de vakgroep naar gebouw 5.

M.N. VAN DER HARGH

Voor insiders was de komst van de heren Bekke, Derksen en Toonen naar de vakgroep bestuurskunde geen verrassing. Voordat ik U deelgenoot maak van mijn oordeel over deze benoemingen wil ik eerst iets anders aan U kwijt. Helaas is het soms nodig de vakgroep te wijzen op haar falen. Het zij zo. 'Sloppiness' (laksheid) dient zonder aanzien des persoons op een heldere en voortvarende wijze te worden aangepakt. Hier wil ik voor de zuiverheid direct bij aantekenen, dat vergelijkenderwijs we ons bij bestuurskunde gelukkig mogen prijzen. Echter het falen van anderen kan en mag geen excuus zijn om de zaak op zijn beloop te laten. Het klinkt hard, maar mijn betrokkenheid bij het welvaren van de Leidse bestuurskunde vraagt dit. Ik kan dit niet vaak genoeg zeggen!

KWARTET

Daarom is het des te plezieriger op te kunnen merken - en dit zeg ik zonder enig spoor van vals cynisme-, dat we ons gelukkig mogen prijzen met deze aanwinsten. Het betreft drie buitengewoon bekwame personen, die ruimschoots hun sporen op het bestuurskundige vlak hebben verdiend. Samen met Rosenthal vormt dit drietal een uitstekend kwartet met een niet onbelangrijke publicitaire waarde. De Leidse bestuurskunde kan met vertrouwen de uitdagingen van de jaren '90 (en niet te vergeten 1992) aan. Ga maar eens na: Rosenthal staat naar het schijnt - vanwege zijn grote expertise op het gebied van de crisisbesluitvorming- in het veld bekend als de 'rampen-professor'. Derksen heeft naam gemaakt als de beschermer van verdrukte kleine gemeenten, die zuchten onder de doem van een dreigende herindeling. Bekke wordt in Leiden (maar ook ver daarbuiten) reeds lang hoog geacht als de bedenker van allerlei gemeentelijke organisatie-modellen, die zich uitstekend lenen voor een paar lastige tentamenvragen. Tenslotte hebben we Toonen leren kennen als de denker bij uitstek over het binnenlands bestuur. Ik wil me zelf niet op de borst slaan, maar dat Toonen tot hoogleraar is benoemd, bewijst dat de aandacht in deze column voor zijn wetenschappelijke activiteiten hem zeker geen windeieren heeft gelegd. Het moest maar eens gezegd zijn!

En nu de verhuizing. Het pittoreske Rapenburg, de duistere gangen van het K.O.L. ze behoren voor ons bestuurskundigen tot het verleden. De lezer van deze column hoeft niet bang te zijn dat ik me zal verliezen in nostalgische en zelfs poëtisch getinte beschouwingen over dit onderwerp. Van Thorbecke wordt (tenonrechte) beweerd dat hij de volgende opmerking heeft gemaakt: 'kunst is geen regeringszaak'. Ik ben het hier hartsgrondig mee eens. Cultuuruitingen zijn voor de bestuurskundige relevant voorzover zij beleidsmatige en vooral financiële consequenties met zich mee brengen. Daarbuiten is het slechts een bepaalde vorm van vrije tijdsbesteding. Over de waarde daarvan valt onder het genot van een drankje goed te discussiëren. Maar dit terzijde.

AFSCHEID

Het afscheid van de oude behuizing van de vakgroep Bestuurskunde is me gemakkelijker gevallen dan ik op het eerste gezicht verwacht had. Gebouw 5 de oude polikliniek van het Academisch Ziekenhuis bevalt me wel. Ik vind het zelfs een inspirerende omgeving. Je hoort mensen weleens zeuren over het 'saaië' uiterlijk van het gebouw. Niets van dat alles hier: zakelijkheid, geen overbodige versieringen. De functionaliteit staat voorop, maar daarnaast toont de vangnetconstructie in de hal overduidelijk de sociale betrokkenheid bij de opzet van de renovatie aan. Mijn hulde. Daarnaast heeft ook de vroegere bestemming van Gebouw 5 een grote symbolische waarde. Bestuurskunde als poliklinische hulp voor het openbaar bestuur. Hoe kan het beter! Geïnspireerd door de nieuwe behuizing heb ik besloten om een wijziging aan te brengen in de stijl van mijn bijdragen aan de B.B.. Gaanderweg is de toonzetting van mijn column wat milder geworden. Mijn motto luidt vanaf heden: 'No more mister Nice Guy'. De puntjes moeten weer op de i worden gezet ■

